

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1682. usque ad annum 1690

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1781

VD18 90119231

§. 52. Prætextæ belli causæ adversus Imperatorem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67608](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67608)

Sæc. XVII. tradidit, quod postmodum Coloniae per
 A. C. 1688. Nuntium Apostolicum fuit promul-
 gatum, & Clemens a Cæsare in Colle-
 gium Electorale receptus, Fürstenber-
 gius tamen spreto tam Imperatoris
 quam Papæ iudicio dominari perexit.
 Ceterum factæ repulsæ Ludovicus XIV.
 Franciæ Rex vindictam, de Papa sum-
 pturus per suum Procuratorem ab om-
 nibus contra Regis jura attentandis
 ad universale Concilium provocavit,
 & Comitatum Avenionensem Pontifici
 eripuit, palam tamen protestatus, quod
 sacræ Pontificis auctoritati nil derogare,
 minus vero se ab obsequio & reverentia
 eidem debita retrahere intendat, Pape
 tamen Nuntium in suo Palatio custo-
 diri iussit.

§. LII.

*Prætextæ belli Gallici causæ adver-
sus Imperatorem.*

*Hode Hist.
de Louis
XIV. l. 45.*

Ex hac Coloniensi controversia Ludo-
 vicus Franciæ Rex arma in Cæsa-
 rem, Imperiumque vertendi obtentum
 arripuit, hujus vero belli causas Gal-
 lus quidam publico scripto vulgavit,
 cujus summa, cum in Cæsaris decla-
 ratione, seu ut vocant, *manifesto* conti-
 neatur, ita deposcente narrationis hi-
 storicæ serie, illud ex integro adducen-
 dum

dum duximus: „Notum est universo
 „Orbi Christiano, quod, cum pax Neo-
 „magenſis, paulo poſt ejuſdem Conclu-
 „ſionem, a Corona Gallix multifariam
 „labefactaretur, ampliffimæque Provin-
 „ciæ, & regiones, contra ejuſdem pa-
 „cis expreſſum tenorem, ſub inauditis
 „reunionum, & dependentiarum, aliis-
 „que prætextibus, inſtituta per ludi-
 „brium Metis, & Briſaci figura qua-
 „dam judiciorum, in quibus Miniſtri
 „Galli Actorum ſimul, ac teſtium &
 „judicum partes agerent, ab Imperio
 „Romano avellerentur, conventum tan-
 „dem ſit, anno milleſimo ſexcenteſimo
 „octuageſimo quarto, die decima quin-
 „ta Auguſti, inter S. Cæſ. Majeſtatem,
 „& Imperium ex una, & Sereniſſimum
 „Galliarum Regem ex altera parte de-
 „matura ceſſatione ab actibus, moti-
 „busque hoſtilibus quibuſcunque ſancte
 „inter ipſos ſervanda, per annos om-
 „nino viginti; idque ad obſequium Dei,
 „& laborantis Chriſtianitatis ſecurita-
 „tem, nec ſine maximo Gallicæ rei e-
 „molumento, cui pacifica interim, &
 „imperturbabilis ſextæ fere partis Pro-
 „vinciarum, quæ poſt pacem Neoma-
 „genſem Imperio Romano ſupererant,
 „uſurpatio, & poſſeſſio permittebatur.
 „Notum item, qua interea temporis
 „religione (Confidentia in verbum Re-

Sæc. XVII.
 A. C. 1688.

Sæc. XVII
A. C. 1688.

„gis, & interpretatione benigna suspi-
„cionum, & injuriarum, quas tum pa-
„tiebatur ipsa, tum pati se causabantur,
„tur, & sæpe quidem, a Corona Gal-
„liæ Principes, ac status Imperii) e-
„jusdem armistii Conservationem se-
„ctata fuerit, steteritque fiducia pacto-
„rum, immota ad omnia S. Cæs. Ma-
„jestas; adeo, ut & vehementer mi-
„rari subditos, exterosque contingeret,
„nihil eandem vereri, quo fidei Gal-
„licæ sua ubique paterent, latissimis
„finibus suis vix una alterave legione
„instructis, fœderatis ipsis in Hunga-
„ricas curas avocatis, & conterminis
„munitionibus suis, Philippoburgo,
„Constantia, & aliis neglectis pene,
„spretisque, nimirum, ut Christi Dei
„cultum tueretur in diffitis longe Re-
„gionibus, quantumvis cerneret, a
„Gallia augeri quotidie copiarum ner-
„vum enormem, nova strui, & mini-
„me necessaria præsidia pro ripa Rheni
„non sua, agitari denique passim astu,
„manuque timenda „

„Nihil certe fuit ad hunc diem,
„quod jure argueret Cæsarem Rex Gal-
„liæ, seu arguere posset, vel tentata-
„rum levissimi Armistitii pactio-
„rum, ne temeratarum infractarumve quid
„dixerit: imo ipsas, quas amaverat
„Gallia fingere sibi nonnunquam suspi-
„ciuncu-

„ciunculas, quod videlicet Cæsar in Sæc. XVII.
 „cogitatu, vel voto ipso arcaniore a A.C. 1688.
 „recto defletheret, discussit illico S. Cæ-
 „sarea Majestas, aut ad unguem pur-
 „gavit, temperantia mira, quod aut
 „parceret licitis, aut opportuna in ma-
 „nifesto discrimine generose omitteret;
 „ne videretur ullatenus, si non fovisse,
 „ne pupugisse quidem superstitiosæ Gal-
 „licanæ politices plus nimio facilem
 „ignem. „

„Et ecce tamen nunc denuo flam-
 „mam illam, quam nolens volens ali-
 „quamdiu texerat Aula Gallica, ex
 „inopinato erumpentem: Occupat Gal-
 „lia Archidiæcesin Coloniensem, Pala-
 „tinatum invadit, obsidet Philippobur-
 „gum; nullaque lege servata, sive con-
 „dicti Armistitii, sive antiquissimi mo-
 „ris, quo Reges ad bella procedunt,
 „Imperatorem & Imperium Romanum
 „quasi ex diuturnis insidiis iniquissime
 „premit, tandemque S. Cæsareæ Maje-
 „stati & Imperio, non belli indicti, sed
 „belli illati jam consciis, foedissimas in-
 „fucio verborum literas porrigi jubet,
 „quibus non excusat, sed prædicat au-
 „dacious illam, & injustitiam armorum,
 „ac si ea provocantibus, non incogi-
 „tantibus inferat. „

„Fabulatur in istis literis (quas ea-
 „rumdem compiler causas appellat,

M m 4

„qui-

Sæc. XVII. „quibus inductus fit Rex Christianissi-
 A. C. 1688. „mus, ad arma adversus Cæsarem &
 „Imperium rursus induenda, & quibus
 „de ejusdem sincero, ut ait, stabilien-
 „dæ tranquillitatis publicæ studio Chri-
 „stianus Orbis convinci debeat) quod
 „S. Cæs. Majestas jam animum induxe-
 „rit, bellum cum Turca in pacem com-
 „mutare, ut illud Galliarum Regi in-
 „ferat. Hoc liquere vult, primo ex
 „eo, quod statim ab Armistitio conclu-
 „so, nova fœdera sibi conciliare, &
 „contrahere fategerit, quemadmodum
 „id Augustæ Vindelicorum, & Norim-
 „bergæ variis artificijs & artibus acti-
 „tatum fit: Secundo, quod, tametsi
 „suasum fuerit Cæsari, etiam a Mini-
 „stris Pontificijs, ut Vicennale Armisti-
 „tium in perpetuam pacem converti si-
 „neret, hoc tantum Gallix concessio,
 „ut quorum modo per Armistitii di-
 „spotionem potitur ad tempus, potia-
 „tur jure perpetuo per beneficium pa-
 „cis; Cæsar tamen consentire noluerit:
 „Tertio, quod Serenissimus Elector Pa-
 „latinus varia bona mobilia, & immo-
 „bilia, quæ Aurelianensi Ducissæ ex
 „hæreditate defunctorum Dominorum
 „Patris sui, & Fratris debeantur, vio-
 „lenter invaserit, occupaverit, & huc-
 „usque elusa diu Regis ejusdemque
 „Fratris patientia, contumaciter deti-

„nue-

„nuerit; nixus protectione Cæsaris, Sæc. XVII. A. C. 1688.
 „quem propterea ad ineundam cum Turcis pacem, & transferenda ad Rhe-
 „num arma permoverit, variaque eum
 „in finem fœdera pepigerit. „

„Quod denique, Quarto, Cardina-
 „lis de Fürstenberg (nomine Cæsareo
 „abolitorum reatum memoria, a Le-
 „gato Cæsaris pro capitulari confesso
 „in medium revocata) contra SS. Ca-
 „nones, libertatem Capituli, & instru-
 „menta pacis, ab Electorali dignitate
 „diserte, & palam exclusus; & in ean-
 „dem turpissimis artibus, seducto ipso
 „Pontifice, Brevice, ut vocant, *Eli-*
 „gibilitatis obtento, cum gentium scan-
 „dalo, & excitis in Coloniensis Electo-
 „ratus fines variorum Protestantium
 „copiis, Serenissimus Princeps Coloniën-
 „sis Josephus Clemens, ex Ducibus Ba-
 „variæ intrusus sit, ea malignissima
 „mente, ut evirato illo per Sacerdo-
 „tium, si (quod facillimum videretur
 „futurum, ruente quotidie Serenissimo
 „Electore Baviariæ in pericula Martis
 „Cæsarei) decederet hic, ut est im-
 „prolis hæctenus, tum & periret fami-
 „lia domui Austriacæ suspecta: Ex qui-
 „bus omnibus elucescat sole meridiano
 „clarius, Cæsarem insuperhabita Ar-
 „chi-Diæceseos Coloniensis desolatio-
 „ne, & Religionis Christiano-Catho-
 „licæ

Mm 5

Sæc. XVII. „licæ oppreffione, eo tendere, ut fum-
 A.C. 1688. „ptibus ac discriminibus Electorum,
 „Principum, ac Statuum Imperii arma
 „in Galliam ferantur, diadema Roma-
 „num in caput Hungarici Regis, nempe
 „pueri adhuc, per ruinam volvatur,
 „totaque, quanta est Allemannia, ab
 „amico fcilicet Rege avulfa, ad pedes
 „Auftriacæ Tyrannidis in miserabilem
 „fere calamitatem deprimatur: prout
 „ea in fupra allegato fcripto, odiofus,
 „latiusque deducta funt. „

„Libellum hunc vero, fed Authori
 „fuo, & fuis, ut legit S. Cæf. Majeftas,
 „atque in ea nec umbram rationis, fed
 „imprudentiſſimam potius faraginem
 „convitiſſimam in ſacraſſimas, tam
 „ſuam, quam S. Pontificis, perſonas,
 „necnon in Sereniſſimum Electorem Pa-
 „latinum, improbe confictorum vidit;
 „illum equidem a ſuæ Majeſtatis Chri-
 „ſtianiffimæ Regiis ſenſibus plane ab-
 „ſonum, multo minus ab eadem le-
 „gitimum, ac probatum, fed ab impotente
 „Miniftro quodam Gallico compilatum
 „eſſe, facile ſibi perſuadet: utpote quæ
 „contra Conſcientiam, & ſcientiam
 „ſuam, more inter Imperantes plane
 „inſolito, Majeſtatem Cæſaris tam in-
 „digne, tamque nefandis criminationi-
 „bus proſcindi, aut rationes ſuas qua-
 „leſcunq; tam effronti ſtylo exarari,
 „tan-

„tantoque veneno malignissimarum in- Sæc. XVII.
 „terpretationum aspergi, permiffura A. C. 1688.
 „non fuiffet, ac proinde S. Cæf. Maje-
 „ftas diu dubitavit, an illum responfo
 „dignaretur, an contemptu silentioque
 „transmitteret. Verumtamen, cum
 „non erubescat Aula Gallicana, eum
 „per Ministros suos, tam in Aula ipsa
 „Cæfareâ, quam Ratisbonæ in Comi-
 „tiis Imperii, irreverenter evulgare; &
 „methodum illam tantum non prodito-
 „riam, qua Imperatori, & Imperio
 „(non solum omiffa, quæ gentium jure,
 „& mutuo sæpe conventis requirebatur,
 „prævia denuntiatione, aut injuriæ, si
 „quam sibi fieri putabat, expositione,
 „sed etiam deceptis omnibus, per re-
 „centiffimas duraturæ constanter ami-
 „citix contestationes, & insinuationes
 „fucatas) bellum tam atrox infert, fictis
 „hujusmodi rationibus, & contumeliis
 „justificare satagat: Sac. Cæf. Majestas
 „earum vanitatum, & immeritarum
 „plane imputationum futilitatem orbi
 „demonstrandam censuit. Ut igitur a
 „fundamento, cui tota ratiocinatio Gal-
 „lica innititur, fiat initium, statuisse
 „videlicet Cæsarem pacem inire cum
 „Turca, ut bello Galliam petat; id fa-
 „ne eidem nunc haud majore veritate,
 „quam anno præterito Romæ in Pro-
 „positione a Cardinale Esfræo facta,
 „im-

Sæc. XVII., imputari potest, & quemadmodum
A. C. 1688. „apud incorruptos fidem non inveniet,
 „religiosissimum Cæsarem, cælesti suf-
 „fultum auxilio, optatisque utentem
 „successibus, neque ulla necessitate co-
 „actum de ineunda, clam etiam sociis,
 „pace cum turca, vel cogitasse quidem,
 „& conscientiam suam violati temere
 „contra Ottomannos fœderis crimine
 „contaminare, simulque tam S. Pon-
 „tificis, quam Sereniss. Regis, Sena-
 „tusque Polonici, & Republicæ Ve-
 „netæ justissimas exprobrationes in se
 „concitare voluisse; ita quam inane sit
 „alterum, quod suæ Sacr. Cæs. Maje-
 „stati decretum sit, bello Galliam ag-
 „gredi (cum nec copiæ, nec apparatus
 „præsto sint, imo omnes arces, urbes
 „& Provinciæ, nimia, ut eventus do-
 „cet, in verbum Regis fiducia, milite
 „fere toto, comteatu, aliisque vel ad
 „defensionem necessariis exutæ, vires-
 „que omnes in hostem Christiani nomi-
 „nis procul amandatæ) nemo non fa-
 „cile perspiciat, qui, quam vana, fu-
 „tiliaque sint argumenta, quibus id af-
 „ferere conatur Gallia, vel obiter per-
 „penderit. „

„Illa certe vix exiguæ conjecturæ
 „vim habent, & remotissime quidem
 „apud inscios rerum, apud scientes
 „pura commenta sunt, quæ, neque si
 „vera

„vera essent, quidquam probarent: Sæc. XVII.
A. C. 1688.
„quis enim ex eo, quod Cæsar studeat
„innoxiiis pro defensione sui, suorum-
„que fæderibus, quod recusat vicen-
„nales inducias, non auditis interessa-
„tis, sine ulla discussione converti in
„talem pacem, quod consilio suo, &
„suis officiis focerum Electorem susten-
„tet, ne causam decidat Gallia; quod
„denique fatalem Patriæ suæ Fürsten-
„bergium removeat, promoveatque Co-
„loniæ in Antistitem summæ expecta-
„tionis Principem ex ducibus Bavarix,
„de Patria, & illa ipsa Archi-Episco-
„pali sede quam optime meritæ, cou-
„sequentiam vel probabilem trahat, Cæ-
„sarem quamprimum Gallix movere
„bellum velle? „

„Porro vana omnino, & futilia esse
„argumenta superadducta, & imprimis
„quidem illud, quod a fœdere Augustæ
„Viudelicorum sancito desumitur; ipsa-
„met haud dubie agnosceret Gallia, si
„meminisse vellet, quæ in hanc rem
„a Sac. Cæs. Majestate tam S. Pon-
„tifici per literas, quam Regi Christia-
„nissimo per ablegatum Cæsareum Co-
„mitem a Lobkowitz, anno proxime
„præterito verbis, scriptisque remon-
„strata sunt: etenim antiqua tantum
„pacta, Cæsarem inter & quosdam cir-
„culos, Principes ac status Imperii,
„respi-

Sæc. XVII. „respiciebat ad opus præsentium tempo-
 A. C. 1688. „rum, nullius læsionem spectabat, sed
 „innocentissimam duntaxat, omnique
 „jure permissam, defensionem recipro-
 „cam, prætereaque modicissimum nu-
 „merum capitum, & virium stringebat,
 „de quo, quod potentissima Corona
 „Galliæ metueret, non habebat.,

„Miranda sane est Compilatoris ob-
 „livio, dum recordari non vult, suum
 „ipsum Regem, quod Cæsari & Im-
 „perio nunquam jure merito succensere
 „debuisset, ante pactas inducias spo-
 „pondisse, etiam non refragaturum se,
 „ut post earum confectioem quovis
 „meliore modo Imperii securitati tan-
 „dem confuleretur, imo & ipsis indu-
 „ciarum pactis diserte hoc cautum fuis-
 „se, ut qualicunque Guarantia, ut
 „ajunt, etiam exterorum Principum
 „firmaretur. Miranda magis ejusdem
 „etiam ignorantia, quod nihil anti-
 „quius receptum in Imperio Germanico,
 „& consonum magis legibus ejus sit,
 „quam ut membra cum capite pro ser-
 „vatione totius Corporis arctissime sem-
 „per cohæreant: Miranda denique ma-
 „xime arrogantia, an stoliditas? quod
 „(dum licere præsumit Regi suo, ap-
 „paratus bellicos immanes in proprio
 „Regno adornare, imo & prætextu fœ-
 „deris, cum Capitularibus quibusdam
 „Colo-

Sæc. XVII.
A. C. 1688.

„Colonienſibus injuſte initi, copias in
 „Archi-Diæceſin Colonienſem immit-
 „tere) Imperatorem Romanum in Im-
 „perio ita nullum exiſtimet, ut cum
 „Imperii Principibus & ſtatibus, pro
 „aſſerenda communis Patriæ tranquil-
 „litate, convenire non poſſit, ſine in-
 „juria Galliæ armis vindicanda? Et
 „tamen, quod magis eſt, hoc ipſum
 „antiquum, innocens, modicum, ne-
 „ceſſarium, legitimum, & irreprehen-
 „ſibile fœdus perire etiam ſuo in ovo
 „permiſſum eſt, pro bono mutuæ, con-
 „ſtantiorisque concordiæ, ne umbram
 „faceret Galliæ, ſi excluderetur in to-
 „tum. „

„Ejuſdem plane valoris & efficacæ
 „eſt Argumentum ſecundum, quod vi-
 „delicet renuerit Cæſar in pacem per-
 „petuam verti Armiftitium. Si renuiſſet
 „(etiam omnino ſub aliis, non ita Cæ-
 „ſare indignis, totique noxiis Imperio
 „Conditionibus, quam quas ab Aula
 „Gallicana tum non tam proponi, quam
 „præſcribi contigit) quid illi crimini
 „dandum? Standum erat Armiftitio
 „vicennali promiſſo, & eo durante tra-
 „ſtandum de pace, quam nunquam
 „renuit Auguſtiſſimus, modo pacem
 „decoram, maturam, juſtam placeret
 „Regi componere: inſtitueretur con-
 „greſſus, audirentur partes, & quæ
 „occur-

Sæc. XVII. „occurrunt maximi momenti Contro-
 A. C. 1688. „versæ jurium, super attentatis a Gal-
 „lis non ante tantum, sed etiam post
 „Armistitium, in examen revocaren-
 „tur, tum vero pacem inirent, suis
 „cuique relictis, applausu omnium di-
 „gnam, & perennaturam felicitet.
 „Recordari poterat Rex Christianissi-
 „mus, prætendente ipso, & urgente,
 „protractum fuisse Armistitium in an-
 „nos omnino viginti, tum ut tempus
 „ad discutiendas, uti par erat, dilcer-
 „endasque controversias suppeteret,
 „tum, ut Electores, Principes & sta-
 „tus Imperii tanto securius arma sua
 „adversus Christiani nominis hostes ex-
 „pedirent; adeoque absque læsione pacti,
 „verbique Regii fieri non potuisse, ut
 „totius vicennii spatium vix elapso ab-
 „rumperet biennio, & durante adhuc
 „bello turcico, eo usque mentem suam
 „mutaret, ut nihil amplius discuti-
 „dum, aut discernendum, sed sexta
 „fere Provinciarum Imperii pars, uno
 „quasi jactu, pleno & irrevocabili jure
 „transmittenda esset: hoc etiam Cæsar
 „neque poterat licite, si voluisset, præ-
 „stare, neque legitime præstitisset; re-
 „pugnante quippe justitiæ & Armistitii
 „tenore, & refragaturis haud dubie,
 „qui se læsos putarent. „

„Excus.

„Excusavit proinde Augustissimus Sæc. XVII.
 „Cæsar, & ne quid suspiciunculæ fu- A. C. 1688.
 „peresset, declaravit, non tantum ite-
 „rato (in suis ad S. Pontificem literis,
 „scriptoque a Comite de Lobkowitz,
 „apud Aulam Gallicanam tunc tempo-
 „ris commemorante, Regi exhibito) fer-
 „vandas a se, tam finito, quam du-
 „rante adhuc bello Turcico, inviolate
 „vicennales inducias; sed etiam, si
 „idem Regi placeret, id jurejurando,
 „corroborare paratus fuit, cui, cum
 „tunc acquieverit Rex, simulque obti-
 „nuerit, ut ne saltem in causam in-
 „fringendi Armistitii vocari posset im-
 „manis illa, quam contra ejusdem Ar-
 „mistitii, uti & Pacis Westphalicæ, &
 „Neomagensis leges incæperat, ac opta-
 „bat perficere, munitionum exstructio,
 „promissa iterum iterumque sincera a-
 „micitiæ constantia, toto vicennalis
 „tempore Armistitii duratura, facile
 „quivis colligit, quam frivole nunc
 „idem prætextus obtendatur infractio-
 „Gallicæ, & quæ demum speranda sit
 „pacis perpetuitas, si tam futiles causæ
 „fallendæ fidei, evertendisque pa-
 „rtionibus, sufficiunt, & vix quadrien-
 „nio inconcussum stare potest, vican-
 „nale Armistitium..”

„Quod ad tertium ex successione
 „Palatina desumptum Argumentum
Hist. Eccles. Tom. LXV. N n „at-

Sæc. XVII. „attinet: hanc Serenissimi Electoris Pa- „citra
 „suor
 „Mir
 „plen
 „relia
 „sed f
 „integ
 „illuf
 „lega
 „fiden
 „Com
 „sare
 „med
 „licet
 „Sic
 „Rex
 „Hæc
 „ab E
 „liæ
 „fced
 „tam
 „stor
 „quo
 „tion
 „ciosi
 „de r
 „do E
 „vari
 „niis
 „rati

A. C. 1688. „latini cauffam non ita suam facit Au- „
 „gustissimus Cæsar, ut eandem, lite „
 „nondum in iudicio instructa, aut de- „
 „cisa, tueri velit. Id tamen palam est, „
 „non invasisse Principem toto orbe no- „
 „bilitate sanguinis, probitate morum, „
 „prudencia ac sapientia clarissimum Pa- „
 „latinatus ditones, sed intrasse pla- „
 „cide, servatis omnibus ex præscripto „
 „legum servandis: quæ præter dubium „
 „ad Aurelianensem Ducissam specta- „
 „bant, hæreditario jure, volens ac lu- „
 „bens sua ipse sponte remisit, quæ di- „
 „sputationi obnoxia, non cæce prodi- „
 „gus sui, retinenda putavit, donec per „
 „competentem Judicem de statu jurium „
 „liquefceret. „

„Suscepit Aurelianensis cauffam „
 „Rex Galliæ, indictumque Palatino, ut „
 „decederet: Hic provocavit ad forum, „
 „sed forum Palatini Cæsareum; resu- „
 „git vero Rex. Quid si susciperet Cæ- „
 „sar hæreditatis Lotharingicæ cauffam „
 „pro nepote clarissimo, refugeretque a „
 „foro Regis Galliarum, dum pande- „
 „retur? Num plus juris in Imperio „
 „Galliarum Regi, quam in Gallia Im- „
 „peratoris? inducto postea sermone, de „
 „re avocanda ad arbitrium S. Pontifi- „
 „cis, Palatinus discrete Mediatorem „
 „admisit, quem Judicem non poterat „
 „citra

„citra offensam fori sui, & agnatorum
 „suorum assensum: ablegavit Roman
 „Ministrum instructum, & informatum
 „plenissime, legavit vero neminem An-
 „relianensis. Monuit tunc Pontifex,
 „sed frustra semper, unde post moram
 „integri fere anni, dimissus tandem ab
 „illuso Pontifice, quem Palatinus ab-
 „legaverat. Et tamen nuperrime Re-
 „fidens hic Viennæ ablegatus Regius,
 „Comes de Lusignan, certissimum Cæ-
 „sarem fecit, fixum suo Regi esse, a
 „mediatione S. Pontificis non recedere,
 „licet quam nimium aversi, & adversi:
 „Sic luditur, illuditur, videlicet, dum
 „Rex via facti in Palatinatum irruit.
 „Hæc vero series rerum.,,

„Quod additur de sollicitato Cæsare
 „ab Electore Palatino, ad arma Gal-
 „liæ inferenda, pactis eum in finem
 „foederibus, commentum est: Neque
 „tam imprudens erat Serenissimus Ele-
 „ctor, ut ex bello lucrum captaret,
 „quod, utcunque eventus cadat, di-
 „tionibus suis funestissimum, & perni-
 „ciosissimum futurum esset.,,

„Supereft postremum Argumentum,
 „de negotio Coloniensi, pro extruden-
 „do Fürstenbergio, & intrudendo Ba-
 „varico, tot infamibus factum calum-
 „niis, ut exinde appareat, quam omni
 „ratione, aut rationis umbra, ad te-

N n 2

„gen

Sæc. XVII.
 A. C. 1688.

Sæc. XVII. „gendam infractionis suæ injustitiam, „juris
 A. C. 1688. „destituta sit Gallia. Quod egit Ce- „& in
 „loniæ Cæsar, jure egit, & sacris Ca- „sacra
 „nonibus, justitiæ legibus, Imperato- „paci
 „rioque, & annexæ eidem supreme „tem
 „Ecclesiarum advocatiæ muneri con- „berg
 „formiter. Hortatus est capitulum, „Pon
 „ut meliorem, & Ecclesiæ utiliorem „bus
 „eligeret, additis rationibus, quod ea „tore
 „qualitas in Cardinalem Fürstenber- „bun
 „gium non caderet: reatus ejusdem „Lux
 „allegavit veteres, non aliter, quam „pter
 „quatenus novis cumulati, & reite- „deb
 „rati sunt, quorum tamen memoriam „mif
 „dudum deposuisset Cæsar, si & Für- „in t
 „stenbergius veterem animum exul- „mas
 „set, nec minoribus semper machinati „latu
 „pejora deprehensus esset. Cæsar li- „rep
 „bertatem omnem, tam in, quam post „invi
 „electionem, capitularibus singulis re- „hor
 „liquit integram, promissis, aut polli- „inte
 „citationibus fidem eligentium haud „tra
 „corrupt, minus vim ullam intentavit, „mo
 „aut adhibuit, exteris copias haud „ita
 „magis in Archi-Diæcesis fines exci- „ger
 „vit, quam immisit proprias, sed Con- „in
 „troversia tota ad Sacram sedem Aposto- „nor
 „licam, velut unice competentem in „Sar
 „hac materia Judicem, remissa, ejus- „Für
 „dem decisionem quietissime expectavit. „rar
 „Et hoc Imperator in Imperio: An idem „dec
 „in Gallia? Sed plus Regiæ Majestati „Ra
 „„i

juris non tantum in Regno suo, sed Sæc. XVII.
 & in Imperio Germanico. Nihil illa A. C. 1688.
 sacros Canones, nihil Instrumenta
 pacis. nihil libertatem suffragiorum
 temerabat, dum Cardinalem Fürsten-
 bergium, inconsulto, & reluctante
 Pontifice, secretissimis primum arti-
 bus, mox & grandi pecunia Coadju-
 torem jubebat, per conjunctos in ver-
 bum suum suffragatores plures, dum
 Luxemburgi foedus illicitum inibat se-
 ptendecim jam abhinc mensibus, spon-
 debatque, se suis sumptibus non im-
 missuram modo, sed alituram etiam
 in terris Archi - Diæceseos validissi-
 mas copias, quibus prætense postu-
 latus Coadjutor, non confirmatus,
 reprobatusque a Vicario Dei, vel Deo
 invito, sustentaretur: dum denique
 horribiles minas maximis Principibus
 intentabat, si accederent ipsi, si con-
 tra hiscerent, suos illa exercitus ad-
 movente, unice vigilaturos. Peccata
 ista in Apostolicam sedem, istaque a-
 gendi temeritas, non odium ullum
 in Galliam, non officia Principum,
 non conspiratio somniata, zelum suæ
 Sanctitatis constantissimum adversum
 Fürstenbergium fecerant, promote-
 rantque, ut Bavaricum Principem,
 decoratum jam Infulis Frisingensi, &
 Ratisbonensi, adolescentem quidem,

Sæc. XVII. „sed candissimi pectoris, speique almæ,
 A. C. 1688. „& cujus Serenissima domus de Ec-
 „clesia imprimis merita esset, ipsi ante-
 „habendum censerent. An hoc cum
 „gentium scandalo? Populus Romanus
 „dicat, qui ad fores Consistorialis Con-
 „cilii effusissime applausit, cum ex una-
 „nimi totius Concilii sententia Archi-
 „Episcopum Coloniensem futurum in-
 „tellexisset, Josephum Clementem, in-
 „nocentissimum Principem: dicat Ita-
 „lia, dicat Germania, dicat etiam An-
 „glia & Hollandia, ubi & homines ipsi
 „nomini Papæ infensi, Papæ hinc in-
 „nocentiam non prius didicerunt lau-
 „dare, quam docuerunt. „

„Lubens equidem fatebitur Sacra
 „Cæsarea Majestas, gavisam se, ve-
 „niente in urnam Electionis Coloniën-
 „sis tanto Principe, seque libentissime
 „ejusdem, & Serenissimi Electoris Ba-
 „variae votis obsecundasse. Factum
 „autem quod hoc fuerit ex improbi-
 „ma, & scelestissima mente, ut faci-
 „lius periret tota familia Bavarica, do-
 „mum Austriacæ suspecta: id, quemad-
 „modum cogitare nefanda malitia est,
 „ita carnificum flammis merito expian-
 „da esset hujus Compileris audacia,
 „impudentia, & temeritas, qui hæc
 „scribere, vulgare, objicere audeat Im-
 „peratoriae Majestati. Non cogitat
 „ejus-

„ejusmodi scelera, nec patrat Aula Sæc. XVII.
 „Cæsarea: An Gallicana? ipsa sciverit: A. C. 1688.
 „Nemo id alibi fieri crederet. Credant
 „autem omnes, quod res est, voluisse
 „imprudensissimum Scriptorem Gallum,
 „domum Austriacam suspectam facere
 „Bavaricæ, ut moris est pseudo-poli-
 „ticæ Gallicanæ, per emissarios suos
 „venenare Aulas omnes, feminibus
 „diffidentiarum inspersis, quo demum
 „diviso eorum corde, omnes intereant.
 „Eo certissime respicit, quod ex inge-
 „nio Gallicæ, per digressionem exorbi-
 „tantem, conatur infusurare Electori-
 „bus, Principibus, & Statibus Impe-
 „rii: Studium hoc Cæsari esse, ipsorum
 „sumptibus bella quærere, per ruinam
 „Archidicæsis Colonienfis, & oppres-
 „sionem Religionis, coronam Roma-
 „norum Filio adhuc puero vindicare, &
 „Germaniam totam, Gallicæ amiciticæ
 „scilicet subductam, in servitutem re-
 „digere indecoram, & miseram. Su-
 „spendere animos gestit, ne conve-
 „niant, & coeant aliquando ad verum
 „decus, communemque securitatem,
 „fracturo facile singulos Rege, qui præ-
 „ter ullum laborem propulsaretur ab
 „omnibus: idque summopere nititur,
 „ut ab Austriacæ potenticæ Clientela,
 „& auspiciis Germaniam, quantum
 „maxime valeat, avertat dolo, & sub-
 „trahat.

Sæc. XVII. „trahat. Sed non ita simplex est Do- „
 A. C. 1688. „mus Bavarica, vel rudis natio Ger- „
 „manica, ut malas hujusmodi artes „
 „difficiles tegendo, non capiat. Ex „
 „quemadmodum grata mente Serenif- „
 „simus Elector Bavarix agnoscit officia „
 „a requisito Cæsare domui in electione „
 „Colonienfi commodata: ita ridebit „
 „plane, pro prudentia sua, & perspi- „
 „cacitate, ejusmodi suspicionum scin- „
 „tillas, quas jam dudum risit, exper- „
 „tus garrulos discordiarum procos, „
 „sciatque nihil a Gallis sperandum, qui „
 „sua denique quærant. Germanus au- „
 „tem, quotusquisque is est, immunis „
 „adhuc a jugo ferreo Galli, ex oppres- „
 „sis ipsa in Germania populis, imo & „
 „ex subditis ipsis Nobilibus, & opti- „
 „matibus Gallix, facile dispicere po- „
 „terit, an sit vicinius tyrannidi Au- „
 „striacum regimen, an dominatus gal- „
 „licus, gaudebitque profecto, Roma- „
 „nam coronam non eo cadere, quo „
 „eam sæpius, & tum imprimis osten- „
 „dit destinatam a Spiritu suo Aula Gal- „
 „licana: dum, priorum temporum mo- „
 „rem secuta, nulla honesti, pactorum, „
 „famæ, & conscientix ratione habita, „
 „non tantum rebelles in Hungaria sub- „
 „ditos, turcarum asseclas, ducibus, „
 „internuntiis, armis, pecuniis, pro- „
 „missis fovit: sed etiam, ut sit adhuc „
 „ho-

„hodie dum, ipsosmet Christiani nomi- Sæc. XVII.
 „nis hostes ad bellum contra suam S. A. C. 1688.
 „Majestatem exstimulavit, prout id ex
 „variis emissariorum gallicorum & re-
 „bellium authenticis literis, quæ in
 „promptu sunt, manifeste probari
 „potest. „

„Et hæc sunt, quæ, quantum fieri
 „potuit, brevissime ad contumeliosissi-
 „mum libellum, seu manifestum galli-
 „cum reponere jussit sua Sacr. Cæsarea
 „Majestas, non ut ipsius Christianissi-
 „mi Regis existimationem fugillat, ut-
 „pote quam malitiosis, falsisque eorum,
 „quibus ejusmodi turbæ in lucro sunt,
 „suggestionibus ad iniquam hanc in-
 „fractionem inductum, neque convitia
 „in sacratissimam ejusdem Personam
 „irreverenter non minus, ac improbe
 „congesta, approbaturum credit, sed
 „ut infamiam sibi domique suæ Au-
 „striacæ ab impudente scriptore affri-
 „ctam, perque Ministros Gallicos nomine
 „Regis passim disseminatam, diluat,
 „suamque tueatur innocentiam. „

„Et vero, ut hanc ipsam toti Chri-
 „stiano orbi magis magisque testatam
 „reddat, declarat publice, testemque
 „invocat omniscium Deum; nihil co-
 „gitatum a se de infractioe Armistitii,
 „sed fixum animo fuisse semper, & esse
 „verum, feriumque propositum, illius

Sæc. XVII.

A. C. 1688.

„sancte servandi, si Serenissimo Regi,
 „conquiescere tandem induciarum pa-
 „ctis & declarationibus anno præterito
 „Parisiis hinc inde reiteratis, nec novi
 „quidquam moliri, per præpotentiae
 „factique vias, placuerit. Quod vero
 „ad transitum de Armistitio ad firmam
 „& perpetuam pacem: in eo sese per-
 „sistere, ut exhibitam sæpius prompti-
 „tudinem omnem, facilitatem & ope-
 „ram, candidissime, & liberrime con-
 „ferat; quatenus constitutum commil-
 „sione, de finibus dividendis discutien-
 „disque variorum juribus controversis,
 „eo modo & ordine progrediatur, qui
 „publice imperantium Majestati, & le-
 „gibus super hoc compactis Imperium
 „inter & Galliam conformis sit. Quam-
 „obrem, si quæ apud Sereniss. Galliae
 „Regem, uti speratur, justi ratio est,
 „confidit merito Sacra Cæs. Majestas,
 „fore, ut sua sponte turpissimi scripti
 „Gallici calumnias & venena castiget,
 „retrahat arma injusta, fumantia dam-
 „na resarciat, reducat omnia in statum
 „pristinum, Serenissimum Principem
 „Clementem, a sua Sanctitate jam du-
 „dum rite confirmatum, Electoratu,
 „ac Archiepiscopatu Coloniensi quiete
 „gaudere sinat, causamque Palatinam
 „ad forum competens (in quo absque
 „omni partium studio justitiam sancte

„&

„& integre administratum iri, spondet Sæc. XVII.
 „Sac. Cæs. Majestas) remittat, deni- A. C. 1688.
 „que pacem, quam ait, se optare,
 „tempore, modo, & ordine in tractatu
 „Armistitii delineatis, & præscriptis,
 „procurari permittat: Sin minus, nul-
 „lus sane resuscitati a Gallia belli caus-
 „sam interpretari aliter potest, quam
 „quod ei minus grata in hanc diem ac-
 „ciderit, divinæ Providentiæ erga Do-
 „mum Austriacam singularis Benevo-
 „lencia, & prodigiosa tutela; vel, quod
 „Augustæ ejusdem Domus, enormius
 „aliquod præconcepta opinione incre-
 „mentum, & amplitudinem vereatur,
 „quæ relatis victoriis, prolatoque jam
 „felicissime, ultra Albam Græcam Im-
 „perio respondeat; vel, quod repressos
 „Ottomannos, per diversiones, ut nun-
 „tiatur, jam promissas, erigere cupiat,
 „ac juvare; vel denique, quod pro
 „nimia cupiditate, asserendi non tan-
 „tum sibi jure perpetuo illud, quod per
 „mutua Armistitii placita ad tempus
 „concessum est, sed etiam universum
 „Romanum Imperium sibi subjugandi,
 „nullis se pactorum, & conventionum
 „vinculis obstrictum esse, eaque sibi
 „quovis tempore pro libitu dissolvere
 „licere autumat, Quidquid sit, tur-
 „pissimam violatæ fidei notam non e-
 „vitabit gloriosissimus gallorum Rex;
 „&

Sæc. XVII., & proinde protestatur sua Sacr. Cæs.
 A. C. 1688 „Majestas coram Deo, & universo Chri-
 „stiano orbe, liberum esse Regi manus
 „suas extendere ad ignem, aut ad a-
 „quam, & vel abuti felicitate præsen-
 „tis potentæ suæ, vel provocatas ad-
 „versitates ab ira omnipotentis Dei
 „formidare in tempore, se autem, ut-
 „pote adactam ad necessariam, tam sua-
 „rum Provinciarum quam Sacr. Rom.
 „Imperii Electorum, Principum, ac
 „Statuum defensionem, immunem &
 „puram fore ab omni culpa, tam secu-
 „turarum ex hoc bello calamitatum,
 „& effusionis Christiani Sanguinis, quam
 „restauratæ & servatæ in Europa su-
 „perstitionis Mahometicæ, necnon per-
 „ditionis tot animarum Christianarum
 „sub jugo Turcico misere gementium.
 „Jactat quoque, & gloriatur scripti ex-
 „hibiti Auctor, probata divinitus justa
 „Sereniss. Regis arma, quotiescunque
 „ea movet! qua fide, ipse ostenderit:
 „Sacr. Cæs. Majestas induxit animum
 „suum, ex sua non dubia conscientia,
 „id omnino præstare, ut, si placuerit
 „Deo, etiam nunc arma Gallica pro-
 „speris successibus cumulare, adoret,
 „collaudetque arcana Dei consilia;
 „quippe qui & per suos Attilas flagel-
 „lavit subinde ad correctionem dilectos.
 „Sed juvat illam in ipsis quoque huma-
 „nis

„nis multa meliora sperare, infracto-
 „rem pactorum Turcam, licet jamjam
 „expirantium, compefcuit, atque pro-
 „fligavit Altiffimus, compefcet idem,
 „profligabitque aliquando pactorum in-
 „fractorem Gallum, duraturorum ad-
 „huc annos sexdecim. Viennæ die
 „decima octava Octobris Anno Domini
 „millefimo fexcentefimo octogefimo
 „octavo.”

Sæc. XVII.
 A. C. 1688.

§. LIII.

*Plures Imperii Urbes a Gallis ferro
 flammaque devaftatæ.*

Hæc Cæfaris declaratio tam æqua,
 tamque firmis rationibus fuffulta
 videbatur, ut ex foederatis nullus a
 Cæfaris partibus deficeret, cunctique
 Principes belli a Gallis denunciati cauf-
 fas omnino frivolaf, quæfitasque cre-
 derent, ac Christianiffimo Rege indi-
 gnum cenferent, eo tempore Impe-
 rium invadere, quo fupremum illius
 Caput Christiani nominis hoftem ad in-
 citas redigere adlaborabat: Nihilomi-
 nus Ludovicus XIV. Franciæ Rex die
 vigefima quinta Septembris Delphinum
 cum quinquaginta armatorum millibus
 ad rhenum præmiffit, dato negotio ut
 præprimis Philippoburgum expugna-
 ret, quam urbem etiam die trigefima
 Octo-

Mems. hift.
et Chronot.
Mercur. hift.
et Politiq.
t. 5. p. 1175.
Hift. du
Princ. Eu-
gen. p. 101.